

Pavao Tekavčić
Berislavićeva 12
10000 Zagreb

FRANCUSKI JEZIČNI ELEMENTI U OPUSU ŽELJKE ČORAK

Na proznim djelima poznate ličnosti suvremene hrvatske kulture studiraju se konotacije odabranih francuskih jezičnih elemenata (riječi, frazema, citata). Oni pripadaju različitim leksičkim područjima, a primljeni su i neposredno i preko njemačkoga jezika.

1. Ovaj je rad dio našega studija poznate suvremene hrvatske kulturne i javne djelatnice Željke Čorak, točnije proučavanja romanskih elemenata u njezinoj prozi, pa je nastavak našega priloga o talijanizmima u njezinu opusu (v. bibliografiju). U uvodu toga priloga utvrdili smo da je po čestoti u jeziku naše autorice francuska komponenta od romanskih na prvom mjestu, kako se može i očekivati s obzirom na svjetsku važnost francuske kulture s jedne, i širinu autoričine kulturološke djelatnosti s druge strane. U ovom članku studiramo, na proznim djelima Željke Čorak (v. bibliografiju), pragmalingvističke, stilističke i tekstovne funkcije francuskih jezičnih elemenata (FJE). Od velikog broja FJE predstavljamo dakako samo izbor, diktiran dimenzijama priloga, i to one FJE koje autorica upotrebljava svjesno i u navedenim funkcijama, što znači da izostavljamo svakodnevne i neobilježene izraze (npr. *fasada*, *komfor*, *presedan*, *repertoar* i sl.) i one FJE koji su samo navedeni kao znanstveno-stručni leksički elementi, toponimi, nazivi itd. (*art déco*, *art nouveau*, *Cité de Refuge*, *ferronnerie*, *Les Halles*, *kolaž*, *pandantiv*, *Tour d'Argent*, *siže* i dr.). Analiziranim riječima dodajemo i frazeme i citate, uvijek upotrijebljene s jasnim funkcijama i u kontekstu, a na kraju dajemo i dugi popis francuskih pisaca, od najstarijih do suvremenih, jer su i oni predmet autoričina studija i rada, pa su tako i dokaz prisutnosti francuske kulture.

2. **À propos** (UFZ 152)¹: neposredno prije govori se o mogućoj gradnji nebodera na

¹ Kratice su objašnjene u literaturi; tekstove citiramo s brojem stranica, a ispuštene dijelove simboliziramo s [...].

početku Ilice, koji bi bili “nelojalna i slaba konkurencija Bolléovih tornjeva” [po smislu = Bolléovim tornjevima] i nastavlja se: “A propos! Nije u neboderu nego je u tornjevima ključ urbane vizije središta Zagreba”. Čestica *à propos* dobro je protumačena u Klaiću: “u pogledu (toga) što sam htio reći; upravo mi je palo na pamet; što se tiče..., tom prilikom..., u vezi s tim...” (Klaić 1990: s.v. *à propos*), a analogno tumačenje donosi i AG. Tu se dakle Željka Čorak prisjeća, auto-ispravlja i dopunjuje.

3. **Bouquet-garni** (OPGM 29): ta složenica stoji u poglavlju koje je eponim cijeloga knjizi i, baš kao i ta knjiga, puno gorčine i sarkazma na račun stava zapadnih država (prije svega na račun F. Mitterranda) prema ratu u Hrvatskoj i BiH. Dok PL (s.v. bouquet) tumači tu složenicu kao “asortiman aromatičnih biljaka za kuhinju”, naša autorica vidi u njoj nešto drugo, kako proizlazi iz ovog odlomka: “Ja suspendiram količinu života posvećenu Francuskoj. Učit ću male jezike, imat ću vrtove pune otkrića. Dok vi budete govorili u ime Francuske [aluzija na Mitterrandov raid u Sarajevo, loco cit.], umjesto bouquet-garnija bavit ću se islandskim lišajem”. Kontrast bouquet-garnija i lišaja podudara se s francuskim kao “velikim” jezikom (jezikom “velike” kulture) u opreci prema lišaju kao simbolu “malih” jezika odn. kultura. Sklonost Željke Čorak ovom drugom “polu” posve je očita, a lišaj kao svojevrsni simbol stoji i u osvrtnu I. Šafranek (1998).

4. **Carillon** (LS 95): to je metafora za jednu starofrancusku pjesmu, koja je kao “beza-zlena melodioznost carillona”. Po PL carillon je ‘niz fiksnih zvona koja omogućuju izvedbu melodija’, a riječ znači također i samu svirku, kao i sat koji svira. Više-manje isto značenje nalazimo u HOL-u i Klaiću, dok je tumačenje u AG najopširnije: po tom rječniku carillon je “1. niz zvončića koje udaraju batići, obično ugrađivani u crkvene ili gradske zvonike, 2. simultana harmonična zvonjava nekoliko zvona koja na crkvenim zvonnicima i tornjevima gradskih vijećnica javlja pune sate ili četvrti sata, 3. igračka koja svira za uspavljivanje djece”. U analognim je značenjima riječ poznata i u talijanskoj, u obliku *carillon* ili adaptirana u *cariglione* (DEI 1950–1957; Devoto–Oli 1971; Zingarelli 1992, ss.vv.).

5. **Epater le bourgeois** (UFZ 51): taj se poznati frazem nalazi u poglavlju o odnosu Iblera i Krleže, s ovom aluzijom na tadašnje prilike: “Središta nije tako mrtva i močvarna kao što Krleži izgleda. Samo što Neidhardt, Denzler, Kauzlarić ne dolaze iz velikog i naprednog svijeta, nego iz obične zagrebačke srednje tehničke škole, kojom ne bi bilo lako épater le bourgeois”. Klaić ima taj frazem u množini (*les bourgeois*) i tumači ga kao “zabezegnuti filistre”, a glagol *epatirati* (Matoš, Batušić) znači “izazivati čuđenje, divljenje; razmetati se, zadiviti koga, zapanjiti, zaprepastiti”. Značenje ‘zapanjiti’ tu najbolje pristaje. Drugih potvrda za taj frazem nismo našli.

6. **Flamboajantan** (LS 70; UFZ 30, 37): stručni izraz, ovako kontekstualiziran: “flamboajantna arhitektura” (LS 70), “flamboajantna faza” (Poelzigove arhitekture, UFZ 30), “flamboajantni vrhunac oslobođenja oblika” (UFZ 37). Prema PL taj termin označava zadnju fazu gotškoga stila, koja ističe krivulje, artikulirane tako da izgledaju kao ples plamenova. Po Klaiću *flamboajantan* znači “plamen, plamenit, vatren, ognjen, sjajan, blistav, svijetao”, dok AG daje tri glavna značenja: “cvatući, raskošan, kitnjast; blagolagoljiv; koji se odnosi na posljednju kitnjastu fazu u razvoju gotičkog stila, nastalu oko 1400. g., karakterističnu po ukrasima u obliku plamenih jezika”.

7. **Garguj** (ZK 301): to je adaptacija francuskoga *gargouille* i navedeno je kao kontaktni sinonim hrvatskoga *vodoriga*, a znači ispust iz žlijeba u obliku fantastičnih figura, tzv. maskerona. Riječ *garguj* stoji u toplom Post scriptumu, kojim se Željka Čorak obraća zagrebačkoj katedrali kao živom biću: “Vodila sam na šetnju oko Tebe svoju djevojčicu [...] da vidi kako vodorige, garguji, ‘visoki i niski’, kroz usta ispuštaju kišu”. Taj smo termin našli samo u PL.

8. **Histoire naturelle, histoire humaine** (OPGM 24, 26): oba se ta izraza nalaze u već spomenutome eponimskom poglavlju i to u opisu eksponata jajeta s otiskom pomrčine Sunca u muzeju grada Arlesa. Autorica [o sebi i društvu] kaže: “Bili smo fascinirani tim jajetom, ne samo tim spontanim i naizgled naivnim dokumentom o vezi neba i zemlje, nego i spremnošću da se dokument iz *histoire naturelle* prevede u *histoire humaine*”. Taj je pasus, kao i cijelo poglavlje, namijenjen da F. Mitterrandu pokaže kako Hrvatska nije sredina bez kulture.

9. **Informel** (KAL 26, 46; UFZ 191, 211, 219, 232, 233, 234; ZK 259); poznati likovni termin što ga Željka Čorak citira i u obliku pridjevske izvedenice *informelni* (KAL 114, bilj. 3; ZK 259); a tumači ga (UFZ 232) ovako: “Taj novi stil nazvali smo informelom, bez obzira što ta riječ u likovnim umjetnostima prvobitno pokriva [...] bit stila što ga želimo označiti, stanovito ‘nijekanje forme’ ili bar čvrste i pravilne forme kakva je bila karakteristična za prethodno razdoblje [...]. Informel, favorizirajući slučaj i proizvoljnost [...] pogoduje amaterizmu i diletantizmu svih vrsta. To je stil koji na vrijednosnom vrhuncu potiče živu, promjenljivu i uzbudljivu individualnu kreaciju [...] dok u svojoj beskrajnoj horizontali uvjerava svakoga da može sve, jer se ne mora pridržavati ničega”. To se značenje podudara s onima koje nalazimo u našim izvorima.²

10. **Invalides** (staklenik *des* –; KR 128): to je vrlo efektna metafora u poglavlju o garnituri čašica sačuvanoj iz spaljene kuće u Prezidu: “Čašice smo intenzivno upotrebljavali dok jedna nije napukla, pa sam ih uklonila u vitrinu (u staklenik *des Invalides*)”. Malo dalje, uvodeći osvrt na fine nijanse boja na čašicama, Željka Čorak citira Verlaineove stihove: “Oh! La nuance seule fiance, Le rêve au rêve et la flûte au cor!” i dodaje: “odatle mi valjda i les Invalides”.³

11. **Kontrafor** (UFZ 43, 188; OPGM 25), množina *kontrafori* (ZK 266, 294, 295; KR 64; ZPP 171): ta adaptacija francuskoga *contrefort* (PL) svagdje osim u KR dolazi u tehni-

² PL: “naziv za apstraktno slikarstvo, nastalo oko g. 1945, bez organizirane kompozicije, izraz umjetnikove spontanosti”; HOL: “apstraktno slikarstvo koje se u stvaralačkom činu temelji na instinktu, emocionalnim impulsima i automatskoj gesti”; Anić (s.v. *enförmel*; sic akcent!): “pravac apstraktne umjetnosti oko 1945. godine, odbacio organiziran oblik i govori o ‘značenju onoga što nema oblik (što je bezoblično)’”; AG: “pravac u apstraktnom slikarstvu, nastao oko 1950, bez geometrijskih i kompozicijskih pravila, orijentiran na instinkt, emocionalne impulse i automatsku gestu”. Dodajemo i tumačenja u talijanskim rječnicima (s.v. *informale*): Devoto–Oli (prvo značenje): “apstraktni smjer koji, često s polemičkim namjerama i stavovima, naglašava važnost slučaja u stvaranju umjetničkog djela”; Zingarelli (drugo značenje): “oznaka za umjetnički smjer koji, isključujući svaki tradicionalni oblik i geometrijsku apstrakciju, nastoji izraziti snagu materije u slobodnim asocijacijama.”

³ To su stihovi Verlaineove pjesme *Art poétique* (v. sada prijevod u: Mrkonjić – Tomasović 1998: 320–321).

čkom značenju, kao oznaka za vanjski potporanj na zidu uglavnom u gotičkoj crkvenoj arhitekturi (PL; HOL; Klaić), odnosno potporanj koji nosi težinu svoda, obično na gotičkim crkvama (AG). Samo se u KR, kako smo rekli, taj izraz javlja u prenesenom značenju, vrlo impresivnom i tipičnom za autoričin višestruko konotirani stil. U poglavlju *Uskrsmuće kuće* (KR 64–69) Željka Čorak govori o srednjovjekovnoj katedrali u Cambraiu, koja je bila porušena i sačuvana samo u maketi, a onda je i ta maketa, koju su Nijemci odnijeli u Berlin, uništena u bombardiranju tokom II. svjetskog rata, tako da je od svega ostala samo fotografija makete. To autorica uspoređuje s postupnim otkrivanjem fotografija njihove prezidanske kuće spaljene 1942. g. i s polaganom rekonstrukcijom te kuće (dakako samo u mašti). Rečenica koja nas zanima glasi: “Sve krhkiji kontrafori podupirali su sve više zraka”. Ako smo dobro razumjeli, “zrak” je baš ta rekonstrukcija nestvarne ali itekako drage uspomene.

12. **Kvivit, kvivit** (KR 101): to je vjerojatno najzanimljiviji FJE (iako indirektan) u cijelom korpusu, a svakako je jedinstven, jer je onomatopeja. Na jedinoj kući u Prezidu koja nije stradala u ratu bio je niz lastavičjih gnijezda, pa je Željka Čorak gledala kako lastavice hrane svoje mladunce i “slušala sam kvivit-kvivit, samo što ga nikad nisam naučila govoriti. (Osim u prijevodu: ‘Kvivit, kvivit’ je naravno šifra iz napoleonskog vremena: ‘Oui vit? Qui vit?’)”. Onomatopeja je dražesna, ali tumačenje nije posve točno. Pravilni glagolski oblik nije naime *vit* (3. lice indikativa prezenta od *vivre* ‘živjeti’) nego *vive* (isto lice konjunktiva prezenta), tako da ishodišno pitanje glasi: *Qui vive?*, a i konjunktiv je u funkciji imperativa odnosno optativa: ‘Tko neka živi?’ To je povik – lozinka straže, na koju se odgovaralo: *Vive le roi!* ‘Živio kralj!’ (ili neka druga dogovorena ličnost). Ovdje je važno da DEI, s.v. *vive*, pored francuskoga *qui-vive?* “chi va là?” [‘tko ide?’] donosi i *chi viva* iz 16. stoljeća, dakle također konjunktiv. I REW 9411 (*vivere*) bilježi tal. *viva* i franc. *vive* u značenju ‘pozdravni zov, prvenstveno za vladara’ i prema tome *qui vive?* ‘kome je upućen tvoj povik?’. Na svaki način, ta je lozinka starija od napoleonovskog doba.

13. **Les Halles** (ZPP 42, 44): taj naziv poznate pariške tržnice stoji oba puta u poglavlju o Dolcu, i to u kontekstu u kojem se Željka Čorak protivi intervencijama: Dolac je u Zagrebu nešto više nego Les Halles, “trbuh Pariza” (42), što danas nitko više u Parizu ne bi rušio niti “korigirao” (44). Za autoričin kritički stav prema intervencijama u naslijeđeni Zagreb, koji je čest u njezinu opusu, klasičan je ovaj pasus, upravo u ZPP 42: “njezin [tj. tržnice Dolac] se naročiti pučki karakter, njezina razbarušena i svijetla živost ne smije žrtvovati nikakvoj staniol-plastika-samoposluživanje-kiosk ‘melioraciji’”.

14. **Madlene** (KR 176): time završava opis kuhinjskih potrepština sačuvanih iz Prezida: “Mašine koje proizvode madlene ne moraju se zagristi da izazovu njihov učinak. To je naročit primjer usavršenog uvjetnog refleksa”. Aluzija na Prousta ne treba nikakva komentara. Ta je riječ adaptacija francuskoga *madeleine*; prema PL to je “mali loptasti kolač od jaja, šećera, brašna i maslaca s mirisom limuna ili naranče”. Više-manje isto značenje donose i drugi izvori, samo AG dodaje i značenje: “otvoreni prostor asocijacija, sjećanja i nostalgije, poznat po Proustovu djelu ‘U potrazi za izgubljenim vremenom’”.

15. **Mezalijansa** (ZK 296): taj poznati historijsko-pravni termin stoji u opisu portala zagrebačke katedrale, koji je neobičan za današnji senzibilitet, jer ovaj “u potomstvu iz mezalijansi zakona i slučaja, prepoznaje jedinstvene vrijednosti”. To je jedna od brojnih duhovitih metafora Željke Čorak. I Klaić i AG uobičajenom značenju dodaju i prošireno: “loša mješavina, neprirodan spoj”.

16. **Par excellence** (ZPP 42, 75): opće poznata sintagma upotrijebljena je dva puta: za Dolac, koji je uz katedralu i Gornji grad “zagrebački specifikum par excellence”, i u opisu krematorija, u kojem je najvažniji građevni materijal kamen, “tvar skrivenog života [...] tvar pamćenja par excellence”. Od niza parafraza koje daje Klaić (“osobito, naročito, izvanredno, u prvom redu, izvrsno, odlično, u pravom smislu riječi, pravo pravcato, prvorazredno, bez premca”) ovdje najbolje pristaje “u pravom smislu riječi”.

17. **Pudrijera** (UFZ 13): evo odlomka u kojem stoji taj FJE: “Internacionalni funkcionalizam: pravokuti i krugovi, kvadri i cilindri, kojima [...] strojevi jamče ugovor s vječnošću, zaduženi su za optimizam u razmjerima od pudrijere do grada”. Kako autorica ovdje insistira na rasponu, jasno je da pudrijera nije stari naziv za barutanu (ni stvarnu ni figurativnu), kako navodi PL, nego znači ‘kutija za puder, puder-doza’ (Anić, Klaić).

18. **Rajonantan** (ZK 266): arhitektonski termin, u konstataciji da je za Votivnu crkvu u Beču uzor bila “francuska gotička katedrala, sastavljena od tri lađe, deambulatorija i rajonantnih kapela”. U PL s.v. *rayonnant* navodi se sintagma *chappelles rayonantes* kao naziv apsidijalnih kupola koje se otvaraju na polukružni deambulatorij crkvenog kora.

19. **Reper** (ZPP 172): ta adaptacija francuskoga *repère* znači ‘orijentir, znak i sl.’ (Klaić, i u vojnom značenju), odnosno ‘izrazitu točku na terenu’, pa i ‘polazište za raspravu’ (AG). U našem korpusu reper se odnosi na katedralu: “Njezini tornjevi sabrali su u sebi prostor od Sljemena do savske ravnice. Vizure novoga planiranog Zagreba ciljane su na taj osnovni gradski reper”. Efektna oznaka za ono čime se autorica bavi s naročitom ljubavlju.

20. **Sport-élégant** (UFZ 56): taj neadaptirani izraz stoji u ovom odlomku poglavlja o Expo ‘25: “novo je demonstrativno skinulo blagdansku odjeću, pa se na moralnim, humanističkim i političkim osnovama, u verziji sport-élégant, obratilo problemima svakodnevnog”. Djelomičnu potvrdu našli smo samo u PL, koji bilježi pridjev *sport* kao oznaku za komotnu i neukrašenu odjeću više za scoske nego za gradske potrebe.

21. **Survivant** (KAL 116): i taj izraz (‘preživjeli’) stoji u hrvatskom u množini *survivanti* u tekstu o Le Corbusieru. Željka Čorak komentira obrat od “stotinu i osamdeset stupnjeva” prema velikom arhitektu: dok mu se u početku poricala umjetnička vrijednost, što “brojni intelektualni survivanti jednog minolog razdoblja” čine do danas, kasnije mu se priznalo da je “likovni stvaralac”. Tu tema donekle opravdava francuski izraz i čini ga prihvatljivim.

22. **Tordiran** (LS 113; KR 122): taj particip glagola *tordirati* ‘svijati’ (od francuskoga *tordre* preko njemačkoga *tordieren*) u KR ima prvotno značenje spiralnih ukrasa na vazama, dok je u LS metafora, “tordirani tok pjesme” u komentaru jedne pjesme R. M. Rilkea.

23. **“Vélocipède”** (KR 39; navodnici Ž. Č.): naziv staroga tipa bicikla (s velikim prednjim, a malim stražnjim kotačem), što ga je vozio autoričin pratetak, veliki ljubitelj tehnike. Po PL to je vozilo bilo pokretano pedalama na prednjem kotaču i preteča je današnjeg

bicikla; Klaić upućuje na bicikl bez oznake razlike, dok AG najprije prevodi kao “bicikl”, a zatim ipak dodaje da je to naziv za stari tip.

24. **Verger** (KR 83): ta riječ, u značenju ‘voćnjak’, stoji u opisu uspomene na “voćni hlad” u Prezidu, u rečenici “Verger! Od čuda te ladanjske riječi oduvijek mučen...”, što je prvi stih istoimene Rilkeove pjesme, otisnute u cijelosti (u hrvatskom prijevodu) u LS 114–115.

25. **Vitraj** (ZK 262, 277, 282), množina **vitroi** (UFZ 61; ZK 264, 287): tehnički izraz za slike na staklu, s adaptacijom, od franc. *vitrail*, množ. *vitraux*, npr. “na dnu vitraja” (ZK 287), “dizajnirao [...] *vitroe*” (ib.). I HOL i Klaić daju za taj tehnički termin uobičajeno i općepoznato značenje, dok Anić i AG griješe jer od *vitraj* upućuju na *vitraž* i s.v. *vitraž* daju značenje koje ima samo *vitraj* (dok *vitraž* znači samo male zastore na vratima i sl.). Pogreška stoji u oba rječnika, dakle ne može biti slučajna.

26. **Žanilija** (KR 136): “Žanilija, reklo se u Prezidu, a ta posuđenica dolazi od francuske barokne riječi *chenille*”, a to je “zapravo oznaka za leptirovu čahuru [...] pa onda za stanovitu baršunastu nit, vrstu tkanja koja je tome nalik”. Sama riječ je dakako mnogo starija od baroka, jer potječe od latinskoga *CANICULA* ‘kujica’; s druge strane, pak, *chenille* je danas i naziv za gusjenice na tenku ili terenskom vozilu.⁴

27. Od dužih odlomaka, citata i sl. donosimo najprije iz Krhotina sintagmu “**Les très riches heures**” (180), naziv za uspomene koje je po želji Željke Čorak njezina majka zapisala za unuku, tj. Željkinu kćerku. To je naslov poznatoga bibliofilskog rukopisa izrađenoga za vojvodu J. de Berryja. Ista se sintagma ponavlja u tekstu o slikaru Ivanu Lovrenčiću, koji je “svojom rukom mnoge moje časove pretvorio u *les très riches heures*” (Cicero 2).

28. “**Le jeu de massacre**” (OPGM 10): taj naziv vašarske igre obaranja lutaka kuglama (PL) stoji u poglavlju *Pismo iz podruma*, upravljenom – kao uostalom cijela knjiga – “dalekim Europljanima”, s frazom Morituri vos salutant i aluzijom na građanski rat u Biafri.

29. “**Vivre le roi de France**” (OPGM 26): natpis sačuvan do danas na zvonu gotičke crkvice u Suđurđu na Šipanu, kao uspomena na prisutnost Francuske, a u neposrednom nastavku autorica ističe: “Koliko se Francuske prokotrljalo otada tim krajolikom, to samo Hrvatska znade.”⁵ Konotacija je i ovdje ista kao u cijeloj knjizi.

30. “**Liberté, égalité, fraternité**” (OPGM 29): ta općepoznata “trijada” stoji u odlomku što ga Željka Čorak završava ovako: “Samo danas, za nas i ovdje, parola je možda evoluirala u ‘*liberté, différence, tolérance*’”. U neposrednom nastavku naša autorica donosi – kako kaže – “inverziju” jedne druge svjetski poznate formule (po Klaiću to je “staro dinastičko načelo”), tj. “*Vive le roi, le roi est mort*”, uvedenu prisjećanjem “Kad smo već kod sitnih ispravaka”. “Inverzija” ni slučajna ni pogrešna, jer je upravljena Mitterrandu, Francuskoj i uopće Zapadu, pa je i ovdje aluzija posve jasna.

⁴ Tu riječ u obliku *žanilija* navodi i Pavličević 1994: 182 i u bilješci 13 tumači je kao “samt, baršun, pliš”. Klaić uz *žanilija* daje i varijantu *žanila*.

⁵ Aluzija na prisutnost Francuske i boravak Renata Anžuvinskoga na Šipanu; v. Čorak, *Radovi*: 55.

31. Završavamo najavljenim popisom pisaca i pjesnika, redom kako su navedeni u OPGM 23:⁶ Mallarmé, Verlaine, Michaux, Frénaud, Supervielle, Ponge, du Bouchet, Valéry, Genet, Ionesco, Marivaux, Sartre, Camus, Bachelard, Gide, Breton, Merleau-Ponty, Barthes, Dumas, Bosco, Guillaume d'Aquitaine, Châtelain de Coucy, Etienne Durand; zatim: Arthur Rimbaud, Antoine Mage de Fieffelin, Philippe du Plessis-Mornay, Charles Vion de Dalibray, Jean Gilbert Durval. Taj je impozantni niz uveden ovako: "Gospodine Predsjedniče, u mojoj kući mnogo smo se bavili Francuskom. Iz naše obiteljske radionice objavljeni su toliki prijevodi da bi ih bilo teško nabrojiti". Gospodin Predsjednik je naravno François Mitterrand, pa to poglavlje i završava u istom tonu: "Vaše dugove ne opraštam. Sve u svemu, zbogom, Gospodine Predsjedniče" (OPGM 30).

32. U ovom smo radu pregledali samo izbor iz francuskih jezičnih elemenata u opusu Željke Čorak, a i cijela ta leksička komponenta tek je dio onoga što se na njezinim tekstovima može proučavati. Kad bi se obradio sav taj leksički sektor, sa svim svojim konotacijama i u svim funkcijama, izašla bi vjerojatno cijela knjiga ili bar monografija. Takav bi rad dokazao ono što smo rekli ovdje u uvodu: s jedne strane bogatstvo jezika, stila, erudicije i uopće duhovnoga života autorice, s druge strane stoljetnu prisutnost francuske kulture u Hrvatskoj. Nema sumnje da bi to bilo zanimljivo i za Francusku i za Hrvatsku.

Literatura

A. Korpus: djela Željke Čorak, po abecednom redu kratica:

Cicero 2 = Čorak, Ž. (1998–1999) *Deset ptica Ivana Lovrenčića*, Cicero, 2, Zagreb, 106 str.

KAL = Čorak, Ž. (1970) *Kaleidoskop*, Zagreb.

KR = Čorak, Ž. (1991) *Krhotine. Prilog poznavanju hrvatske provincije u devetnaestom stoljeću*, Zagreb.

LS = Čorak, Ž. (1979) *Lanjski snijezi*, Zagreb.

OPGM = Čorak, Ž. (1993) *Oproštajno pismo gospodinu Mitterrandu*, Zagreb.

Radovi = Badurina, A. – Čorak, Ž. (1998) *Inventar šipanskih crkava*, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 22, 53–61, Zagreb.

UFZ = Čorak, Ž. (1981, 2000) *U funkciji znaka. Drago Ibler i hrvatska arhitektura između dva rata*, Zagreb.

ZK = Deanović, A. – Čorak, Ž. – Gattin N. (1988) *Zagrebačka katedrala*, Zagreb.

ZPP = Čorak, Ž. (1994) *Zagreb, pisani prostor*, Zagreb.

⁶ V. sada bogat izbor prijevoda (neki od Ž. Čorak): Mrkonjić – Tomasović 1998.

B. Ostali naslovi:

- AG = Anić, V. – Goldstein, I. (2000) *Rječnik stranih riječi*, Zagreb.
Anić = Anić, V. (1998) *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb.
DEI = Battisti, C. – Alessio, G. (1950–1957) *Dizionario etimologico italiano I–V*, Firenca.
Devoto – Oli = Devoto, G. – Oli G. C. (1971) *Dizionario della lingua italiana*, Firenca.
HOL = *Hrvatski opći leksikon* (1996) Kovačec, A. (ur.) Zagreb.
Klaić = Klaić, B. (1990) *Rječnik stranih riječi*, Zagreb.
Mrkonjić – Tomasović = Mrkonjić, Z. – Tomasović, M. (1998) *Antologija francuskoga pjesništva*, Zagreb.
Pavličević = D. Pavličević (1994) *Moravski Hrvati*, Zagreb.
PL = *Le Petit Larousse illustrée* (2000) Pariz.
Šafranek = Šafranek, I. (1998) Lichen de ruines (À propos du livre de Željka Čorak: Débris), *Most – Le Pont*, 3/4, 222–227, Zagreb.
Tekavčić 1998^a = Tekavčić, P. (1998) Italianismi nella prosa non narrativa croata contemporanea, *Linguistica*, 38/2, 149–155.
Tekavčić 1998^b = Tekavčić, P. (1998) Plurilinguismo nelle opere di una eminente personalità della cultura croata contemporanea (Željka Čorak), *Incontri linguistici*, 21, 173–180.
Zingarelli = *Il Nuovo Zingarelli, Vocabolario della lingua italiana* (1992) Bologna.

THE FRENCH LINGUISTIC ELEMENTS IN THE PROSE OF ŽELJKA ČORAK

Summary

The article analyses the French linguistic elements in the prose of the outstanding Croatian writer and historian of art Željka Čorak. These elements have various important functions in the texts; they also attest the influence of the French culture and at the same time illustrate the erudition and the richness of style and language of the author.

Ključne riječi: francuski jezični elementi, leksička područja, funkcije u tekstovima

Key words: linguistic elements of French origin, lexical domains, functions in the texts